

Senterpartiet - for deg som er ny

Et informasjonshefte fra

Senterpartiskolen

Senterpartiets studieforbund

Velkommen til Senterpartiet!

Dette heftet er til deg som er nytt medlem i Senterpartiet. Heftet gir grunnleggende kunnskap om Senterpartiet, og er en del av tilbudet i Senterpartiskolen. Vi inviterer deg til å bli bedre kjent med partiet og ideologien, historien, organisasjonen og de politiske sakene. Vi håper du vil trives i partiet, og at du har lyst til å være aktiv i lokallaget ditt.

Ditt medlemskap er verdifullt for Senterpartiet, samtidig som du får muligheten til å være med å utforme morgendagens politikk. Du har også mulighet til å bli folkevalgt eller tillitsvalgt. Alle medlemmer får invitasjon til arrangementer og møter, og jevnlig informasjon om politiske saker. Du vil få medlemsbladet «Sentrum» to ganger i året, og nyhetsbrevet «Sp-nyheter» på epost en gang i måneden.

Som medlem kan du benytte Senterpartiets medlemssystem, og logge deg inn på Min side og Mine grupper. Innloggingen finner du nederst til høyre på [Senterpartiet.no](https://senterpartiet.no). På *Min side* kan du blant annet redigere *Min profil*. Lokallagsleder, kasserer og eventuelt dataansvarlig i lokallaget vil i tillegg kunne se meny punktet *Min Forening*, som inneholder medlemslister, restanselister, e-postadresser, utsending for SMS og så videre. **NB:** Sørg for at riktig e-post og telefonnummer blir registrert, hvis ikke vil du gå glipp av informasjon som sendes til medlemmene. Uten riktig e-post og telefonnummer vil du heller ikke kunne logge deg inn i medlemssystemet.

Mine grupper er Senterpartiets egen medlemsportal. Det er kun medlemmer i Senterpartiet som kan logge seg inn. Her kan du finne diskusjonsforum for hele landet, oversikt over møter i lokallaget ditt med mer. Ved første gangs innlogging må du bruke den epostadressen som er lagt inn i medlemsregisteret. Bruk så «glemt passord»-funksjonen. Av sikkerhetshensyn har medlemssystemet har to-faktor-autentisering, som betyr at du får en kode på SMS. Får du ikke denne, betyr det at du er lagt inn med feil eller manglende mobilnummer. Ta i så fall kontakt med lokallaget ditt.

Innlogging: <https://minegrupper.sp.no>

Vi ønsker deg hjertelig velkommen i fellesskapet, og håper du får glede av medlemskapet ditt!

Heftet er utarbeidet av Senterpartiets Studieforbund 2013/2023.

Tekst: Kristin Madsen

Nær folk i hele Norge

Senterpartiet har som mål å legge vilkårene til rette for en harmonisk samfunnsutvikling. Et levende folkestyre, bygget på kristen og nasjonal grunn, er en forutsetning for folkets trivsel og landets fremgang. Individet og menneskeverdet skal være det sentrale i samfunnet og vises tillit i fellesskapet. De sosiale, kulturelle og økonomiske tiltak fra samfunnets side må ta sikte på å skape vekstvilkår og trivsel for alle uansett bosted eller yrke. (Senterpartiets formålsparagraf)

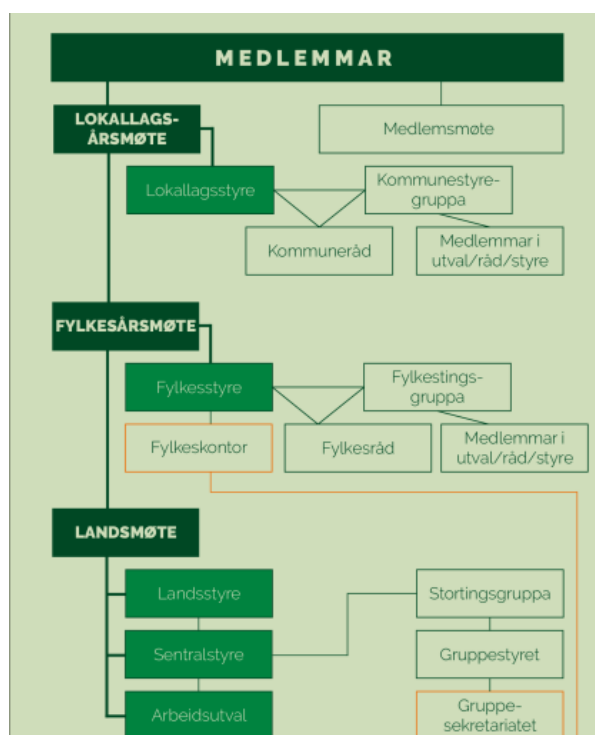
Senterbevegelsen består av:

- Senterpartiet
- Senterungdommen, som er ungdomsorganisasjonen med eget, separat medlemskap.
- Senterkvinnene, for alle kvinnelige medlemmer av partiet
- Samepolitisk råd, for medlemmer av partiet som er registrert i samemanntallet

På fylkesnivå er Senterpartiet, Senterungdommen og Senterkvinnene gjensidig representert i fylkesårsmøter og fylkesstyrene. Senterkvinnene og Senterungdommen er også representert i Senterpartiet sitt sentralstyre, og er representert i partiets landsmøte som holdes annethvert år.

Senterpartiet, Senterungdommen og Senterkvinnene eier Senterpartiets Studieforbund, som organiserer Senterpartiskolen. Lokallagene i kommunene er grunnmuren i organisasjonen. Lokallagene er organisert under sine respektive fylkeslag, som igjen utgjør Senterpartiets hovedorganisasjon.

Senterpartiet hadde 19 860 medlemmer pr. 31.12.22., inkludert 1 537 medlemmer i Senterungdommen. Senterpartiet har 363 lokallag og 17 fylkeslag.

Organisasjonskart Senterpartiet

I stortingsvalget 2021 fikk Senterpartiet 13,5 %, 402 961 stemmer og 28 stortingsrepresentanter. I kommune- og fylkestingsvalget 2019 fikk partiet 14,4% og 386 350 stemmer i kommunevalget 2019

Senterpartiet stilte egen liste i 344 kommuner og var med på felleliste i 6 kommuner i 2019, og fikk da 2 300 by- og kommunestyrerepresentanter, 135 ordførere og 114 varaordførere som er medlemmer i Senterpartiet, 106 fylkestingsrepresentanter i 11 fylker, 4 fylkesordførere, 3 fylkesvaraordførere og 7 fylkesråd.

Senterpartiets verdigrunnlag

Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra. Vi vil arbeide for et samfunn der mennesker kan utvikle seg fritt. Samfunnskontrakten skal oppfylles av myndige mennesker som tar ansvar for eget liv, for fellesskapet og for naturen. Senterpartiets verdigrunnlag er den kristne og humanistiske kulturarven. Hvert menneske er unikt og uerstattelig, og menneskeverdet er ukrenkelig og overordnet andre verdier.

Jorden er en arv som vi forplikter å forvalte for våre etterkommere. Senterpartiet vil at Norge skal ta sin del av ansvaret for å løse miljø- og klimaproblemene. Senterpartiet vil gjøre de fornybare naturressursene, og bruk av disse i lange verdikjeder, til fundamentet for økonomien.

Et levende folkestyre og gode lokalsamfunn skal gi folk trygghet, tilhørighet og identitet. Den norske samfunnskontrakten, hvor man yter

etter evne og hvor fellesskapet stiller opp for den enkelte, forutsetter tillit mellom folk. Rettferdig fordeling, små forskjeller og sosial tillit henger tett sammen. Senterpartiet arbeider for et samfunn med små sosiale, geografiske og økonomiske forskjeller. Senterpartiet står for utjamning av ressurser og levekår mellom samfunnsgrupper, mellom landsdeler og mellom rike og fattige land.

Rettferdig fordeling oppnås best gjennom et levende folkestyre og desentralisering av eiendomsrett, makt, kapital og bosetting. Senterpartiet vil sikre den private eiendomsretten. Retten til eiendom er viktig for tryggheten til den enkelte – og samfunnet som helhet. En sunn balanse mellom offentlig og privat eierskap har gjort Norge til et høyproduktivt land med en velfungerende velferdsstat. Senterpartiet vil forvalte denne historiske arven videre og slå ring om den norske velferdsmodellen. Senterpartiet er motstander av en uhemmet markedsliberalisme og løfter fram folkestyret og blandingsøkonomien som alternativ.

Fred mellom folk og nasjoner bygger på gjensidig respekt og toleranse. Norge må arbeide for en verden der flere konflikter løses med politiske og diplomatiske midler. Senterpartiet vil styrke den nasjonale selvråderetten og mener mellomstatlig samarbeid mellom selvstendige land best ivaretar borgernes behov. Senterpartiet vil forsvare menneskerettighetene og den liberale rettsstaten. Les mer om verdigrunnlaget og om Senterpartiets politikk her: <http://www.senterpartiet.no>

Foto: PXHere

Vedtekter §

Vedtektene er rammene rundt organisasjonen, og er grunnlaget for virksomheten i alle ledd av Senterpartiet. Endringer i vedtektene gjøres av landsmøtet i Senterpartiet, som avholdes annethvert år. Vedtektene kan leses her: [Senterpartiets vedtekter](#).

Medlemmenes rettigheter og plikter er regulert av §4 i vedtektene:

4.1. Til tillitsverv i partiorganisasjonen kan bare velges medlemmer. Som partiets representanter i offentlige verv bør bare velges medlemmer. Ved alle valg og nominasjoner skal begge kjønn være representert med minst 40 prosent.

4.2. Medlemmer av Senterpartiet har rett til å gjøre sitt syn gjeldende i organisasjonsmessige og politiske spørsmål gjennom for eksempel årsmøter og medlemsmøter. Bruk av fullmakter er ikke tillatt på møter i Senterpartiet.

4.3. Medlemmer av Senterpartiet må ikke motta tillitsverv eller stille seg som valgkandidat for annet parti eller annen liste i de valgkretser der Senterpartiet stiller liste/fellesliste, jfr. punkt 6.4.6. Overtredelse av denne bestemmelsen medfører at man automatisk mister sitt medlemskap av Senterpartiet.

4.4. Partiets tillitsvalgte i organisasjonen og i offentlige verv må i sitt arbeid rette seg etter partivedtektene, de retningslinjer som partiets organer vedtar i medhold av vedtektene, og ellers på beste måte virke til framgang for partiets mål og politikk, slik det er fastlagt i partiets program.

4.5. Stemmerett i partiet oppnås etter 60 dagers medlemskap, regnet fra den innmeldingsdato som framgår av medlemsregisteret. Unntak ved oppstart av nytt lokallag.

4.6. Samme rettigheter og plikter som medlem av Senterpartiet har medlem av Senterungdommen

Senterpartiets etiske retningslinjer

Vedtatt av Senterpartiets landsstyre, siste revidert 25. oktober 2022.

[Senterpartiets etiske retningslinjer](#)

Allmenngyldige etiske verdier og normer som åpenhet, sannferdighet, ærlighet, pålitelighet, lojalitet, og at man skal behandle andre slik man selv ønsker å bli behandlet, ligger til grunn for Senterpartiets arbeid. Politisk arbeid er basert på gjensidig tillit mellom velger og folkevalgte. Partiets representanter skal opptre slik at det aldri kan være tvil om at de både som tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte etterstreber å leve opp til, og praktiserer, en høy etisk standard og utfører sine oppgaver med høy grad av integritet.

Senterpartiets etiske retningslinjer er ment å være generelle rettesnorer som igjen krever gjennomtenking og refleksjon av den enkelte folkevalgte, tillitsvalgte, medlemmer og ansatte. Bestemmelsene som er nedfelt er ikke uttømmende. Det er den enkelte og grupperes handlinger sammen som avgjør den etiske standarden i partiet. Det kreves god dømmekraft å sikre at alle handlinger og beslutninger er i samsvar med vår etiske standard. Tillits- og folkevalgte har et selvstendig ansvar for å unngå situasjoner/relasjoner der det kan stilles spørsmål ved om hendelser kan oppfattes å være i strid med dette reglement.

Lederansvaret

Lederne i partiet, både tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte, har et særlig ansvar for etisk standard og refleksjon og for å skape trygge møteplasser i partiet. For det første fordi lederne gjennom ord, handlinger og lederstil har stor innflytelse på kulturen og normene for adferd i organisasjonen. For det andre fordi lederne selv kan bli satt i situasjoner hvor valg og beslutninger krever etisk refleksjon og klokskap. For det tredje fordi det er ledernes ansvar å sørge for at hele organisasjonen er seg bevisst de etiske kravene som stilles i partiet, og at det umiddelbart blir tatt opp i organisasjonen dersom det skjer brudd på lover og regler, eller det utvikler seg en uheldig sedvane og kultur. Mange ser opp til og har stor respekt for mennesker med makt. Vær særlig bevisst på en ubalanse i maktforholdet i din omgang med andre. Ledere har et ekstra ansvar på arrangementer der ungdommer er til stede fordi man kan oppfattes som forbilde og skal opptre deretter.

Personlig ansvar

Hver enkelt plikter å gjøre seg kjent med de bestemmelser og instruksjoner som til enhver tid gjelder for tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte i partiet, og har et personlig ansvar for å følge retningslinjene på beste måte. Dette gjelder også tidligere tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte. Det påligger alle tillitsvalgte et spesielt ansvar for å forebygge, være på vakt mot uheldig opptreden og ta eventuelle saker på høyeste alvor. Arbeidsgiver har ansvar for å beskytte arbeidstakere som avdekker og rapporterer kritikkverdige forhold.

Diskriminering og trakassering

Senterpartiet aksepterer ingen form for trakassering, diskriminering eller annen utilbørlig adferd overfor personer du forholder deg til.

I Senterpartiet er det nulltoleranse for adferd som oppleves seksualisert krenkende og som ikke respekterer en annens integritet fysisk, følelsesmessig eller mentalt. Tillitsvalgte som blir kontaktet om uønsket seksuell oppmerksomhet eller annen utilbørlig adferd må ta alle slike henvendelser alvorlig med nødvendig oppfølging av alle parter.

Det er trakassering når en person blir utsatt for uønskede negative handlinger, unnløtelser eller ytringer som virker eller har til formål å virke krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdiggende eller ydmykende. *

Seksuell trakassering er uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. *

Innunder seksuell trakassering ligger også uønsket seksuell oppmerksomhet i sosiale medier, spredning av nakenbilder eller annen distribusjon av bilder med seksuelt innhold, samt uønsket kontakt/seksuell oppmerksomhet via telefon og digitale kommunikasjonskanaler.

*Hentet fra arbeidsmiljøloven § 4-3 og likestillings- og diskrimineringsloven § 13. Trakassering og seksuell trakassering kan også være straffbart etter straffelovens bestemmelser.

Varsling

Alle medlemmer, tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte i Senterpartiet kan varsle. Varsler kan også mottas fra personer utenfor organisasjonen.

Varsling er å gå videre med mistanke eller visshet om kritikkverdige forhold til noen som kan gjøre noe med det. Med kritikkverdige forhold menes brudd på Senterpartiets vedtekter eller brudd med Senterpartiets etiske retningslinjer, samt tilfeller der dette også er brudd på norsk lov. Overtredelsen

kan gjelde både personlig adferd, politisk eller organisatorisk overtramp. Ledende tillitsvalgte og ansatte pålegges et særskilt ansvar (intern varslingsplikt) for forhold de måtte bli kjent med i partiet. Tematikken kan for eksempel være:

- Diskriminering og trakassering (herunder uønsket seksuell oppmerksomhet)
- Misbruk av rusmidler
- Integritet/inhabilitet
- Rolleforståelse
- Ivaretagelse av de yngste
- Økonomisk mislighold

Kritikkverdige forhold skal varsles om så tidlig som mulig. De impliserte og partiet er ikke tjent med at kritikkverdige forhold i organisasjonen holdes skjult. Hvem varsleren er skal håndteres fortrolig, med mindre varslers selv ønsker å bli gjort kjent. Varslers skal ha tilbakemelding om at varsel er mottatt og den videre håndtering så snart som mulig og senest innen 14 dager etter at varselet er fremsatt. Den som varsler skal ikke møte represalier eller gjengjeldelse for dette. Dersom den som varsler ikke selv er part i saken, skal vedkommende få bekreftelse når varselet er mottatt og tatt opp til behandling. Vedkommende har ikke krav på videre informasjon rundt håndteringen av varselet.

Varsling av kritikkverdige forhold

Som utgangspunkt må saker kunne varsles til nærmeste leder i det organ som er berørt. I tilfeller der det ikke er naturlig å varsle til nærmeste leder kan det varsles til generalsekretær. Det kan også varsles direkte til den ansatte som er utpekt som varslingsmottaker sentralt. For varslings saker som gjelder senterungdommer skal det alltid varsles direkte til Senterungdommens generalsekretær. Saker som berører ansatte skal varsles til tillitsvalgt eller generalsekretær avhengig av situasjonen. Saker vedrørende arbeidsmiljø for eller blant ansatte kan varsles til arbeidsmiljøutvalget.

Spesielt ved varsling om seksuell trakassering

Som utgangspunkt må saker om seksuell trakassering også kunne varsles til nærmeste leder i det organ som er berørt. I tilfeller der det ikke er naturlig å varsle til nærmeste leder kan det varsles til generalsekretær. Det kan også varsles direkte til den ansatte som er utpekt som varslingsmottaker sentralt. Som hovedregel skal begge kjønn være representert som varslingsmottakere, men det er viktig at utpekt varselmottaker har HR-kompetanse. Senterpartiets generalsekretær har myndighet til å håndtere alle varsler om seksuell trakassering i Senterpartiet.

Kontaktinformasjon til varslingskontakter:

- Generalsekretær i Senterpartiet Knut M. Olsen, kmo@sp.no, 922 30 101
- Personal- og økonomirådgiver i Senterpartiet Emilie Hammer, eh@sp.no, 416 36 545

Oppfølging av varsler

Senterpartiets generalsekretær skal – uten opphold – informeres for håndtering, bistand eller konsultasjon dersom:

- Det er tvil om sak og håndtering.
- Varsleren ikke oppnår reaksjon.
- Saken forutsetter håndtering av offentlig tilsyn eller politi.
- Saken kan ha betydning utover i organisasjonen og offentligheten.

Senterpartiets generalsekretær skal alltid informeres om varsler i Senterungdommen.

Alle konkrete meldinger om trakassering og seksuell trakassering skal tas alvorlig og føre til konkret handling. Dersom et medlem får opplysninger om trakassering, skal dette rapporteres til en ledende tillitsvalgt eller generalsekretær.

Ved organisasjonens behov for bistand fra Senterpartiet sentralt, skal slik bistand ytes uten unødig opphold og senest innen 14 dager.

Ved trakasseringvarsler hvor informasjonen gis av andre enn den som opplever seg trakassert, må den som håndterer saken ta kontakt med den som opplever seg trakassert for å nedtegne all relevant informasjon om saken.

Senterpartiet skal i møte med varsler om trakassering ivareta begge parter på en god måte. Partiet skal legge til rette for at begge parter opplever å bli tatt på alvor. Både varslere og de(n) det varsles mot skal kunne ta med en person de(n) har tillit til, inn i møter og samtaler vedrørende varselet. Informasjon som gis i slike saker skal behandles fortrolig. Hensynet til enkeltmennesker, enten det er den fornærmede eller motparten, må stå i fokus (kontradiksjonsprinsippet). Dersom den fornærmede er under 18 år skal foreldre/foresatte delta på møtet. Motsetter den fornærmede seg dette og er over 16 år skal vedkommende ha med seg en annen myndig person til møtet.

Ved behandlingen av saker om kritikkverdige forhold og seksuell trakassering skal saksbehandlingen dokumentere partiets håndtering og handlinger i saken. Det samme gjelder for Senterungdommen. Denne dokumentasjonen skal ved behov og på forespørsel overleveres politi/-påtalemyndighet. Dokumentasjonen skal håndteres i henhold til GDPR. Hovedregelen er at opplysningene skal slettes innen 5 år etter at saken er avsluttet.

Dersom den fornærmede er myndig skal generalsekretær anbefale at straffbare forhold anmeldes. Om ønskelig skal det gis nødvendig bistand ved slik anmeldelse. Generalsekretæren kan knytte til seg juridisk kompetanse ved behov.

Hvis det foreligger mistanke om at det har skjedd lovbrudd bør man melde saken til politiet og/eller barnevernet så raskt som mulig. For personer under 16 år skal det meldes. Politianmeldelse skal aldri skje uten først å innhente synspunkt fra fornærmede/fornærmedes foresatte, med mindre disse er anklaget i saken. Fornærmede må få nødvendig hjelp til å fremstille egen versjon, og på eget grunnlag få hjelp til å anmelde saken. I noen tilfeller kan oppfølging av saker også bestå i å lede folk til relevant helsehjelp.

Politianmeldelser skal behandles konfidensielt. Retningslinjer gitt i forvaltningsloven om oppbevaring av taushetsbelagte opplysninger, arkivloven og personopplysningsloven skal følges. Det samme gjelder bekymringsmeldinger til barnevernet. Det er kun rettsvesenet som kan dømme i straffesaker. Ingen instans i partiet skal opptre som dommer for mulige lovbrudd.

Reaksjoner

En tillitsvalgt er en som har tillitt fra omgivelsene. En tillitsvalgt som bryter med partikultur og etiske retningslinjer, mister tillit. Det vil kunne bli lagt betydelig vekt på slike brudd ved eventuell renominasjon/gjenvalg. Ved brudd på etiske retningslinjer, kan Senterpartiet komme til å ta offentlig avstand fra adferden og handlingene, og oppfordre vedkommende til å vurdere sin stilling/posisjon. Personer som utsetter andre for noen form for trakassering skal møtes med sanksjoner og partiet har sanksjonsmuligheter som:

- Muntlig advarsel (ikke konklusjon om, men en bekymring for brudd på retningslinjer).
- Skriftlig advarsel (ikke konklusjon om, men en bekymring for brudd på retningslinjer).

- Skriftlig irettesettelse (pga. konklusjon om brudd på etiske retningslinjer) som kan inkludere:
  - Utestengelse for en gitt periode (eks fra partiarrangementer med overnatting)
  - Ileggelse av forbud for en gitt periode (eks mot å nyte alkohol på partiarrangementer).
  - At vedkommende ikke får anledning til å påta seg tillits- eller folkevalgte verv for en periode.
  - At vedkommende må fratre sine tillitsverv.
    - Suspensjon mens saken behandles
    - Eksklusjon (jfr. partiets vedtekter § 5).
    - Konsekvenser for ansettelsesforhold i Senterpartiet.

For eventuelt å kunne håndheve ilagte suspensjon eller reaksjoner, kan nødvendige organer motta informasjon om beslutningen om illeggelse av suspensjon eller reaksjon.

Interessekonflikter

Den som ønsker å stille som kandidat til valg for partiet plikter å være åpen overfor de organer som skal foreta innstilling og valg om forhold som kan medføre interessekonflikter.

Lobbyvirksomhet

Åpenhet og tilgjengelighet er sentrale positive kjennetegn ved det norske demokratiet. Det er viktig at politikere, uten at dette mistenkeliggjøres, har mulighet til å innhente informasjon på fritt grunnlag fra de kildene de selv måtte ønske, samt at de kan ha en direkte dialog med dem som faktisk berøres av de politiske beslutningene. Tillitsvalgte og ansatte i Senterpartiet plikter derfor å gjøre seg kjent med hvem og hvilke interesser de man møter i politiske sammenhenger representerer.

Gaver

Det er ikke tillatt for personer i egenskap av å være tillitsvalgt, folkevalgt eller ansatt i Senterpartiet å tilby eller ta imot gaver der dette kan påvirke beslutninger eller kan oppfattes slik, og under ingen omstendigheter i tilfeller der dette handler om annet enn symbolske verdier.

Sosiale medier

Sosiale medier er først og fremst en mulighet, men uvettig bruk kan føre til stor negativ oppmerksomhet, både for den enkelte og for partiet. Tillitsvalgte, folkevalgte og ansatte skal ha partiets beste for øye også når de henvender seg via sosiale medier. Man bør tilstrebe samme aktsomhet i omtale av personer og politikk gjennom sosiale medier som man ville gjort ansikt til ansikt eller i et debattinnlegg i aviser.

Oppfølging i organisasjonen

Etiske retningslinjer har ingen verdi uten at de viser seg i etisk handling når man står overfor et etisk dilemma. For å sikre høy etisk bevissthet legges følgende til grunn:

- Nytt sentralstyre, fylkesstyre og lokallagsstyre samt alle folkevalgte skal gjennomgå partiets etiske retningslinjer og den praksis som følges, men også reflektere over etiske dilemmaer. De skal også gjøre seg kjent med relevante lover, partiets vedtekter og øvrige retningslinjer.
- Nye ansatte skal få en innføring i relevante lover, partiets vedtekter og retningslinjer, og etisk praksis i organisasjonen.

Lokallaget

Det er medlemmene, og lokallagene som er grunnstammen i Senterpartiet. Det finnes lokallag i de fleste kommunene i landet, med eget styre som leder arbeidet. Lokallagene velger utsendinger til nominasjonsmøter, stiller lister til kommunevalg og velger utsendinger til årsmøtet i fylkeslaget. Lokallaget velger også Senterkvinnkontakt og representant til Senterungdommens styre, eventuelt Senterungdomskontakt der det ikke finnes egne Senterungdomslag. Lokallaget har også en valgt studieleder, som har ansvar for at det gjennomføres kurs og opplæring.

Fylkeslaget

Senterpartiet har fylkeslag i samtlige fylker. Arbeidet samordnes av et eget fylkesstyre som organiserer aktivitetene. Fylkeslaget velger utsendinger til landsmøtet i Senterpartiet, og oppnevner nominasjonskomité for fylkestings- og stortingsvalg. Nominasjonen skjer på et eget nominasjonsmøte med representanter valgt fra lokallagene. Fylkeslaget skal også bidra til å gjennomføre Senterungdommens og Senterkvinnenes aktiviteter i fylket. Fylkeslaget har en valgt fylkesstudieleder, som skal samordne og lede kurs og opplæring i fylket. Dersom det verken er egen organisasjon av Senterungdommen/Senterkvinnene, eller kvinnepolitisk utvalg, skal fylkesstyret arbeide for at dette blir etablert.

Senterpartiets hovedorganisasjon

Her samordnes arbeidet i partiets høyeste organer som er landsmøtet, landsstyret, sentralstyret og arbeidsutvalget. Det holdes også tett kontakt mot stortingsgruppen, og til regjeringsmedlemmer i de perioder Senterpartiet sitter i regjering.

Senterpartiets Studieforbund (SpS)

SpS er et offentlig godkjent studieforbund som gjennom utvikling og organisering av voksenopplæringstiltak bygd på Senterpartiets idésyn skal bidra til å vedlikeholde og styrke demokratiet. Kunnskap og innsikt bidrar til et aktivt samfunnsengasjement, og til styrket ansvarsfølelse for samfunnsutviklingen. SpS skal være et viktig verktøy for utvikling også i sine medlemsorganisasjoner. SpS tilbyr kurs og opplæring i både organisasjonsarbeid og politikk, og har www.senterpartiskolen.no Her kan alle hente studiehefter, kursopplegg og annen informasjon.

Internasjonalt engasjement

Senterpartiet var gjennom mange år engasjert i tverrpolitiske demokratiprosjekter i Tanzania. Senterpartiet har også hatt samarbeid med Care Norge. De siste årene har partiet hatt samarbeid med Utviklingsfondet, og støttet deres arbeid i Nepal.

Senterpartiets Studieforbund markerer hvert år FNs internasjonale miljødag hvert år gjennom en landsomfattende aksjon rundt den 5. juni, som er dato for miljødagen. Da har både fylker og lokallag i Senterpartiet stands og andre aktiviteter.

Utdeling av granplanter på Miljødagen.

Foto: Senterpartiet

Standaksjon i Trondheim.

Foto: Senterpartiet

Les mer om FNs internasjonale miljødag her: [FN-sambandet](#) Miljødagen ble etablert i 1972, og skal bidra til å øke bevisstheten omkring miljøspørsmål.

Senterpartiet - der du bor

«Det er viktig med nærhet til skole, sykehjem og beredskapstjenester. Utvikling i lokalsamfunnet og ikke minst trygghet i egen kommune burde være det viktigste grunnlaget for diskusjon om eventuelle endringer. Det er det innbyggerne i kommunene som kjenner best til.» [Senterpartiet.no](#)

Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra. Vi kjemper for et samfunn med frie selvstendige mennesker som tar ansvar for sitt eget liv, for fellesskapet, og for naturen og miljøet. Senterpartiets sier ja til tjenester nær folk, fordi gode tjenester nær folk gir trygghet og forutsigbarhet i hverdagen Senterpartiet mener nærhet er svaret - ikke problemet.

Vi bor i et langstrakt land der nærhet har spilt en viktig rolle. En butikk, et sykehus, et lensmannskontor og en ambulanse nær deg har skapt et yrende liv i hele Norge. Det har skapt levende, gode lokalsamfunn i nord, sør, øst og vest og vært en suksesshistorie for landet vårt. Vi sier derfor et klart nei til sentralisering av tilbud og tjenester. Større er ikke alltid bedre. Offentlige tjenester skal tilbys nær folk. Alle de viktigste tjenestene skal være tilgjengelig der du bor. Barnehager, skoler, eldreomsorg og sykehjem er en forutsetning for at lokalmiljø skal kunne utvikle seg og at folk skal kunne bosette seg hvor de vil.

Nærhet til folk er også viktig i arbeidslivet. Mange opplever at overdreven detaljstyring fjerner det faglige skjønnet fra arbeidshverdagen. Vi har tillit til enkeltmennesket, og mener at folk som får ansvar og handlingsrom vil arbeide for fellesskapets beste. De som har skoen på vet best hvor den trykker. Senterpartiet ønsker derfor å gjennomføre et tillitsløft i offentlig sektor.

Senterpartiet tror på hele Norge, og at tjenester og avgjørelser skal være nær folk. Alle skal kunne leve like gode liv. Uansett om du bor i Berlevåg eller Bergen, Trondheim eller Træna, Ullern eller Utsira. Det burde være en selvfølge at politiet skal være nært, helsetilbudet skal være trygt, og at hverdagen skal være like god for alle i hele Norge.

Hvordan bli en aktiv senterpartist?

Et levende folkestyre bygger på politisk, aktivt engasjement. I partiorganisasjonen og politikken trengs det derfor ulike mennesker, interesse, innspill og meninger. Vi trenger politikere som fronter sakene våre, men det er også behov for dyktige organisasjonsfolk og alle som vil gjøre en innsats for partiet.

Godt partiarbeid handler ikke bare om politikk, men også om sosialt fellesskap og lagarbeid. Det handler om å få med seg folk, skape begeistring, og være en pådriver på vegne av partiet og politikken. Selvfølgelig handler partipolitikk om verv og posisjoner i kommunestyret, råd og utvalg. Men det handler om mer: om et fellesskap hvor folk deler de samme verdier, og hvor det samtidig er høyt nok under taket til å ta en frisk debatt.

Politisk aktive mennesker har ofte lyst til å sitte i posisjoner hvor de kan være med å påvirke. Ikke vær redd for å si ja hvis du blir spurt om å stille til nominasjon, eller stå oppført på en liste. Politisk håndverk kan læres, og du har støtte i andre medlemmer i lokallaget ditt. Å være folkevalgt eller tillitsvalgt gir mange utfordringer, og det er utrolig lærerikt å få ta del i dette viktige, demokratiske arbeidet. Samtidig er det ikke alle som ønsker å sitte i kommunestyret eller lokallagsstyret, og det må være rom for å være aktiv i partiet også på andre måter. Vi trenger folk til mange oppgaver. Trivsel er viktig, og vi skal ikke underslå verdien av kaffe, vafler og kringler på et medlemsmøte. Vi trenger de som er gode til å dele saker i sosiale medier, og de som er gode til å snakke med folk. Vi trenger også folk som er skriveføre, og som kan gjøre Senterpartiet synlig i lokale medier.

Alle har noe å bidra med i fellesskapet, men alle trenger ikke å gjøre det samme.

Som nytt medlem kommer du inn i partiet med dine erfaringer, interesser og kompetanse. By på deg sjøl i lokallaget, og del av det du har å by på. Du er viktig, og lokalsamfunnet ditt har bruk for ditt engasjement og din interesse. Har du lyst til å engasjere deg, så har du lov!

Senterpartiet - tradisjon og framtid

Senterpartiet ble stiftet på landsmøtet i Norsk Landmandsforbund i 1920 under navnet Bondepartiet. Det nyetablerte Bondepartiet ville fremme norsk matproduksjon gjennom en statsstøtte til kornproduksjon, nydyrking og tollvern for jordbruk, i tillegg til tollerstatning for fiskerinæringen. Samtidig som Bondepartiet forsterket støtten fra Bondebevegelsen, ble det også utviklet en selvstendig politikk med tro på staten som markedsregulator. Mange av partiets folk hadde i flere år innsett at markedskreftene måtte tøyles. Etablering av et omfattende landbrukssamvirke var en følge av dette synet, og et brudd med den gamle økonomiske liberalismen. Arbeiderpartiet og Bondepartiet fant hverandre i synet på behovet for en styringspolitikk. Kriseforliket i 1935 førte Arbeiderpartiet til langvarig regjeringsmakt bygd på filosofien om den aktive stat og slagordet "By og land, hand i hand".

I 1959 ble Bondepartiet omdøpt til Senterpartiet, et selvstendig parti som plasserte seg i det politiske sentrum. Fra å være et primærnæringsparti, dreide Senterpartiet nå mot en mer generell distriktpolitikk.

I 1960-årene ble konfliktlinjene i desentraliseringspolitikken synliggjort: sentralisering versus desentralisering, og sentrum versus periferi. I 1965 dannet Per Borten regjering i en bred koalisjon mellom Senterpartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Høyre. I 1971 måtte Per Borten gå av som statsminister etter en påstand om lekkasje. Han skulle ha gitt Nei-bevegelsen tilgang til interne regjeringsdokumenter om EF-forhandlingene. Selv om det i ettertid skulle vise seg at lekkasjen stammet fra en sekretær, innrømmet Borten lekkasjen og regjeringen måtte gå av. Nei-siden vant EF-valget i 1972, og Senterpartiet gikk inn i den første sentrumsregjeringen i norsk historie sammen med KrF og Venstre (regjeringen Korvald). Regjeringen gikk av etter bare ett år, på grunn av lav oppslutning fra velgerne ved Stortingsvalget.

I løpet av 1970-tallet vedtok Senterpartiet et nytt prinsippprogram. Partiet satt i to regjeringer sammen med Høyre og KrF, regjeringen Willoch og regjeringen Syse. Da EU-striden blusset opp igjen brøt Senterpartiet med høyresiden. Med en solid plattform basert på desentralisering og økologisk tenking, la Senterpartiet samtidig grunnlaget for en sentrumsblokk i norsk politikk.

Ved kommunevalget i 1991 fikk Senterpartiet overraskende stor fremgang. Ved stortingsvalget 1993 var EU-striden fullstendig dominerende i media. Senterpartiet gjorde et brakvalg og ble nest største partiet på Stortinget med 32 representanter. Nei-siden vant som kjent EU-valget i 1994.

*Per Borten og Anne Enger.
Foto: Senterpartiet*

Senterpartiet satt i Sentrumsregjeringen med KrF og Venstre, (Regjeringen Bondevik I) 1997–2000. Regjeringen gikk av etter kabinettsspørsmål på gasskraftsaken, som den første norske regjeringen som gikk på bakgrunn av en miljøsak. I 2005 inngikk Senterpartiet, SV og Ap et rødgrønt samarbeid, som gjennom Soria Moria-erklæringen ga grunnlag for regjeringssamarbeid (Regjeringen Stoltenberg). Dette ble en ny kursendring for Senterpartiet (fra borgerlig, til sentrum, til venstresiden), men også en kursendring for hele landet. Det rødgrønne regjeringssamarbeidet fikk fornyet tillit fra velgerne ved Stortingsvalget i 2009, men tapte ved valget i 2013. I 2021 ble det inngått et nytt rødgrønt samarbeid, hvor Senterpartiet og Arbeiderpartiet vedtok [Hurdalsplattformen](#) og dannet regjeringen Støre. (Kilde: www.senterpartiet.no, [Senterpartiets historie](#))

Vil du vite mer, eller ta kontakt?

Her finner du informasjon:

www.senterpartiet.no

www.senterpartiskolen.no

[Oversikt over fylkes- og lokallag i Senterpartiet](#)

[Senterkvinnene](#)

[Senterungdommen](#)

[Guovddášbellodat / Senterpartiet](#)

Vi håper du vil trives i Senterpartiet, og i lokallaget ditt!

